

Broșura Rangerului Junior 2009

Proiectul **Rangeri Juniori - prieteni ai Parcului Național Buila Vânturarița**

este derulat de către:

Asociația Kogayon

Adresa: 247115 Costești, nr. 343, Jud. Vâlcea

Tel: 0723/071.648

Email: office@kogayon.ro

Web: www.kogayon.ro

în parteneriat cu:

Administrația Parcului Național Buila Vânturarița

Adresa: Str. Pietei nr. 7, Orașul Horezu, Jud. Vâlcea

Tel/Fax: 0250/860.157,

Email: office@buila.ro

Web: www.buila.ro

și **Inspectoratul Școlar Vâlcea**

Proiect finanțat de:

MOL România și Fundația pentru Parteneriat
prin programul **Spații Verzi 2009**

CUPRINS

PARCUL NAȚIONAL BUILA-VÂNTURARIȚA, SIT NATURA 2000	3
PARCUL NAȚIONAL BUILA VÂNTURARIȚA, - PREZENTARE GENERALĂ	4
PERICOLE CE AMENINȚĂ PARCUL NAȚIONAL BUILA-VÂNTURARIȚA	6
ACTIVITĂȚI PERMISE ÎNTR-UN PARC NAȚIONAL	7
FAUNA - INFORMAȚII GENERALE	8
FLORA - INFORMAȚII GENERALE	22
ECOSISTEMELE DIN PARCUL NAȚIONAL BUILA-VÂNTURARIȚA	24
GEOLOGIA PARCULUI NAȚIONAL BUILA-VÂNTURARIȚA	28
REGULI DE VIZITARE A UNUI PARC NAȚIONAL	29
HARTA RANGERULUI JUNIOR	30

Acest material a fost realizat prin aportul voluntar al următorilor:
Marius Andrei, Iulia Olariu, Florina Radulescu, Madalin Focsa,
Florin Stoican, Monica Huidu, Raluca Șerban, Raluca Crișan

PARCUL NAȚIONAL BUILA VÂNTURARIȚA, SIT NATURA 2000

CE ESTE UN SIT NATURA 2000?

Un sit Natura 2000 (sit = zonă, loc) este o zonă care adăpostește habitate, specii de plante și de animale protejate la nivel european. Aceste zone au o importanță deosebită pentru conservarea naturii Europei fiind incluse într-o rețea internațională de arii protejate denumită **Rețeaua „Natura 2000”**. Siturile NATURA 2000 s-au creat pentru protecția și conservarea florei, faunei și habitatelor de acțiunile necontrolate ale oamenilor.

DE CE ESTE PNBV SIT NATURA 2000?

Parcul Național Buila-Vânturarița a fost propus drept sit Natura 2000 datorită faptului că adăpostește numeroase specii de animale, plante și habitate de interes european.

Dintre animalele care justifică propunerea Parcului Național Buila-Vânturarița drept sit Natura 2000 amintim: ursul, râsul, liliacul mare cu potcoavă, liliacul mic cu potcoava, liliacul comun, liliacul comun mic, liliacul cărmiziu, liliacul cărn, broasca țestoasă de apă, vipera, tritonul alpin, broasca râioasă brună, buhaiul de baltă cu burta galbenă, zglăvocol.

De asemenea, în Parcul Național Buila-Vânturarița există o mulțime de păsări de interes european: gaia roșie, șerparul, acvila țipătoare mică, vânturelul de seară, caprimulgul, presura de munte, ciocănitoarea de munte, ciocănitoarea de stejar, buha.

Dintre plantele care justifică propunerea Parcului Național Buila-Vânturarița drept sit Natura 2000 se regăsesc: curechiul de munte, papucul doamnei, stânjenelul.

PARCUL NAȚIONAL BUILA-VÂNTURARIȚA PREZENTARE GENERALĂ

ÎNFIINȚARE ȘI LOCALIZARE

Parcul Național Buila-Vânturarița a fost înființat în noiembrie 2004, în urma demersurilor Asociației Kogayon. Este cel de-al 12-lea parc național din România și are o suprafață de aproximativ 4500 de hectare. Este cel mai mic parc național din România.

Masivul Buila-Vânturarița este o creastă calcaroasă de aproximativ 14 km lungime și 2 km lățime. Înălțimea maximă este de 1885 metri, în vârful Vânturarița Mare. El a fost declarat parc național datorită valorii peisagistice naturale deosebite și a ecosistemelor sale aproape neatinse de activitățile oamenilor.

Parcul Național Buila-Vânturarița este situat pe teritoriul localităților Costești, Bărbătești și Băile Olănești, întinzându-se de la vest de râul Bistrița până la nord-est de râul Olănești. În teren, limitele parcului sunt marcate de un pătrat roșu cu chenar alb.

DEFINIȚIE

Un parc național reprezintă o arie protejată care are drept scop conservarea elementelor naturale sub aspect floristic, faunistic, hidrologic, geologic, paleontologic, speologic, pedologic sau de altă natură. Într-un parc național se asigură conservarea diversității biologice, a cadrului natural, a ecosistemelor.

SIGLA PARCULUI

Sigla parcului este o emblemă în care sunt reprezentate elementele caracteristice parcului:

- creasta calcaroasă a masivului;
- floarea de colț;
- roza vânturilor;

ADMINISTRAȚIE

Pentru realizarea tuturor acestor obiective, în februarie 2006 s-a înființat Administrația Parcului Național Buila-Vânturarița, compusă din: director de parc, contabil, biolog, responsabil relația cu comunitățile, educație ecologică și turism, informatician, șef pază și 4 rangeri.

CE FACE UN RANGER ?

Rangerii desfășoară activități de pază și de supraveghere pe raza parcului pentru prevenirea abaterilor de la regulile de vizitare, braconajului, tăierilor ilegale, pășunatului ilegal și altor activități nepermise într-un parc național. De asemenea, verifică amenajările din parc (băncuțe, mese, bariere, cabane, refugii, adăposturi, vetre de foc) veghează la păstrarea acestora și sancționează eventualele abateri. Ei îndrumă și însoțesc turiștii, participă la acțiuni de salvare a acestora. Pentru aceasta trebuie să cunoască bine tehnicile de acordare a primului ajutor și de supraviețuire. Trebuie să dețină informații despre flora și fauna din parc pentru a putea întocmi rapoarte despre evoluția acestora. Rangerii trebuie să aibă o etică de mediu și abilități de comunicare.

PERICOLE CE AMENINȚĂ PARCUL NAȚIONAL BUILA-VÂNTURARIȚA

EXPLOATĂRILE FORESTIERE

Atât cele legale cât și cele ilegale, exploatarea forestieră duc la dezgolirea versanților, degradarea solului, distrugerea covorului vegetal și apoi inundații, schimbări ale habitatelor naturale, dispariția unor specii, afectarea peisajului, deranjarea animalelor prin zgomot. Reprezintă cea mai mare problemă a parcurilor naționale.

COMPORTAMENTUL NECIVILIZAT SI IRESPONSABIL AL UNOR VIZITATORI

Aruncare resturilor menajere, focul și camparea în locuri nepermise, zgomotul, accesul cu mijloace motorizate în pădure, ruperea plantelor, scrijelirea copacilor, distrugerea stalactitelor și stalagmitelor, distrugerea amenajărilor turistice din parc. Depozitare deșeurilor în peșteri sau la exteriorul acestora reprezintă un mare pericol pentru sănătatea oamenilor și a mediului din cauza posibilității dizolvării deșeurilor toxice. Distrugerea stalactitelor și stalagmitelor din peșteri, pe lângă aspectul neplăcut, poate dauna organismelor care trăiesc în mediul subteran. Aruncarea resturilor menajere și a gunoaielor în păduri și pe cheile râurilor din parc, invazia habitatelor unor specii prin zgomot, campare și foc în locurile de hrănire, împerechere sau odihnă duc la schimbarea comportamentului animalelor care vor deveni dependente de așezările umane.

CONSTRUCȚIILE ȘI INVESTIȚIILE DE ORICE FEL

Drumuri, captări de apă, conducte, baraje, instalații de transport pe cablu, relee, cariere, cabane, hoteluri. Toate acestea ar duce la creșterea presiunii asupra parcului și afectarea ireversibilă a acestuia prin modificările aduse peisajului, afectarea solului, a cursurilor de apă, debitelor acestora, distrugerea unor habitate și specii, creșterea numărului vizitatorilor și a efectelor negative produse de către aceștia. Crearea de baraje, devierea sau captarea cursurilor de apă determină modificări ale debitului și nivelului râurilor, afectând implicit și animalele care trăiau în mediul acvatic respectiv. Exploatarea de rocă pot fi urmate de dislocări și prăbușiri de rocă în zona cheilor; animalele sunt deranjate de zgomot și vibrații.

PĂȘUNATUL

Părțile bune: activitate tradițională, oferă produse bio, contribuie la păstrarea diversității floristice. Părțile rele: suprapășunatul - duce la degradarea solului, pășunatul în pădure - bătătorirea solului, ceea ce provoacă reducerea infiltrației, accentuarea proceselor de șiroire și de spălare pe versant, sărăcirea solului și împiedică regenerarea naturală a pădurii. Lipsa pășunatului are de asemenea consecințe grave asupra biodiversității. Pășunatul nerațional și cu capre poate avea consecințe grave: caprele distrug mugurii arbuștilor, iar pășunatul cu un număr prea mare de oi poate duce la bătătorirea solului și dispariția unor specii de plante. Numărul prea mare de câini care însoțesc turmele de oi poate avea impact negativ asupra faunei, ei deranjând animalele sălbatice.

BRACONAJUL

Din cauza caracterului aleator și neselectiv, braconajul duce la dispariția unor specii și dezechilibrarea lanțului trofic.

ACTIVITĂȚI PERMISE ÎNTR-UN PARC NAȚIONAL

Turismul ecologic este un turism neagresiv la adresa mediului înconjurător ci îl valorifică și îl păstrează neschimbat, respectă și contribuie la punerea în valoare și transmiterea către generațiile viitoare a obiceiurilor tradiționale valoroase (arhitectură tradițională, obținerea produselor naturale). Azi, tot mai mulți turiști preferă să-și petreacă vacanța în locuri unde pot admira peisaje deosebite, pot consuma produse naturale și pot participa activ la păstrarea și promovarea activităților tradiționale;

Practicarea de sporturi în zone special amenajate se poate face în Parcul Național Buila-Vânturarița pe 19 trasee turistice, numeroase trasee de escaladă (trasee amenajate în Cheile Costești, Cheile Cheii, Cheile Bistriței, Cheile Olănești); există de asemenea posibilitatea practicării de mountain-bike;

Cercetarea științifică se desfășoară în permanență într-un parc național în scopul determinării de plante, animale, ciuperci, pentru monitorizarea biodiversității. Determinarea speciilor și monitorizarea stării de conservare a lor și a habitatelor sunt necesare stabilirii măsurilor de gospodărire a patrimoniului natural.

Pășunatul cu vaci și oi: este o activitate permisă și necesară, dar trebuie desfășurată controlat. Caprele sunt excluse din cauză că distrug mugurii arborilor și arbuștilor; de asemenea, numărul de animale care pasc pe o anumită suprafață nu trebuie să depășească numărul maxim de animale ce pot fi hrănite de vegetația care crește pe terenul respectiv; în caz contrar, plantele vor fi consumate până la dispariție.

Cositul fânețelor este permis și chiar indicat; prin cosit se îndepărtează resturile vegetale. Trebuie totuși ținut cont că această activitate să se desfășoare după ce plantele din fânețe (gramineele în general) au fructificat; astfel se asigură răspândirea semințelor care vor da naștere plantelor din anul următor;

Conservarea arhitecturii tradiționale: casele care respectă arhitectura tradițională a zonei, constituie o atracție pentru turiști.

FAUNA - INFORMAȚII GENERALE

Fauna din Parcul Național Buila-Vânturarița este foarte variată și multe dintre speciile întâlnite aici sunt protejate. Dintre nevertebrate, în Masivul Buila-Vânturarița se întâlnesc două specii de insecte foarte interesante: *Carabus intricatus* și *Carabus variolosus*. Ele se deosebesc de celelate deoarece sunt specii prădătoare (se hrănesc cu râme, larve de insecte, moluște), limitând înmulțirea necontrolată a anumitor specii care, în număr prea mare, pot deveni dăunătoare.

În apele limpezi, rece și bine oxigenate, ascuns pe sub pietre sau pe lângă malurile umbrite ale pâraielor din parc trăiește păstravul (*Salmo trutta fario*). Dintre amfibieni, întâlnim salamandre, tritoni, buhaiul de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*), broasca râioasă brună (*Bufo bufo*), broasca râioasă verde (*Bufo viridis*), broasca roșie de munte (*Rana temporaria*). Un lucru interesant: amfibienii sunt specii foarte sensibile la modificările calității mediului și de aceea sunt folosite ca indicatori ai gradului de conservare al ecosistemelor. Cele mai multe specii de amfibieni sunt protejate.

În parc se găsesc și numeroase exemplare de reptile (șarpele de alun, vipera, șarpele de casă, năpârca, gușterul, șopârta de ziduri). Trebuie să ne ferim de viperă pentru că mușcatura ei poate fi mortală. La polul opus se află șarpele de casă, care nu atacă niciodată omul.

Dintre păsări, fluturașul de stâncă (*Tichodroma muraria*), poate una dintre cele mai frumoase păsări din România, se întâlnește în zona cheilor (Cheile Costești, Cheile Bistriței, Cheile Cheii). Este o pasăre de dimensiuni mici, care se poate observa zburând pe pereții stâncoși înalți pe care se așează coborând prin mișcări ale aripilor, asemănătoare unui fluture.

Teritoriul pădurii este casa vertebratelor mari: ursul, lupul, cerbul sau căprioara.

Aici mai putem întâlni și râsul (*Lynx lynx*), specie protejată care aproape că a dispărut de pe teritoriul țării noastre în urma vânatului excesiv.

Capra neagră (*Rupicapra rupicapra*) o altă specie periclitată, se poate întâlni la etajele superioare ale masivului Buila-Vânturarița.

ȘTIAȚI CĂ...?

Lupul ... nu suferă zgomotele puternice?

Ursul... își găsește în România cel mai prielnic adăpost din Europa. La ora actuală, cu cca. 5000 de exemplare, țara noastră este pe locul doi după Rusia (10.000 exemplare).

Deși numită „capra neagră”, culoarea blănii este brun-roșcată în perioada de vară și brun negricioasă în perioada de iarnă?

Pârșul (*Glis glis*) este singura specie de rozătoare din lume care hibernează?

BUHAIUL DE BALTĂ CU BURTĂ GALBENĂ
(*Bombina variegata*)

Este o broscuță de dimensiuni mici, lungimea 4 - 5 cm. Corpul este aplatizat, capul mare, mai lat decât lung, botul rotunjit. Pupila este triunghiulară sau în formă de inimă. Pielea de pe abdomen este aproape netedă, albastru-cenușiu până la negricios cu câmpuri galbene, cu sau fără puncte albe, iar cea de pe spate este cafeniu-pământiu sau cenușiu, gălbui sau măsliniu mai mult sau mai puțin amestecat cu negru și prezintă numeroși negi. Posedă glande cu secreție toxică. Masculii se deosebesc de femele printr-o formă mai zveltă a corpului. Nu au sac vocal. De mai multe ori, din aprilie până în iunie, la fiecare pontă, femela depune circa 100 de ouă, destul de mari, izolat sau în pachete ce cad la fundul apei, unde se lipesc de plante. Hrana acestui amfibilian constă în insecte, viermi, moluște mici, terestre și acvatice. Este o specie cu activitate atât diurnă cât și nocturnă, preponderent acvatică. Este sociabilă, foarte mulți indivizi de vârste diferite putând conviețui în bălți mici. Trăiește de obicei în smârcuri, în ape stătătoare și apare pe maluri dimineața și către seară. Prin octombrie - noiembrie se ascunde în nămol sau se îngroapă în pământ, pentru iernare. Este o specie rezistentă și longevivă, iar secreția toxică a glandelor dorsale o protejează foarte bine de eventualii prădători.

SALAMANDRA (*Salamandra salamandra*)

Prin iarbă vedeți adesea mici amfibieni care fug înspăimântați de prezența voastră. Dacă printre acestea s-a strecurat unul negru cu pete galbene (ca în desenul alăturat), înseamnă că ați întâlnit o salamandă. Este un amfibilian cu sânge rece, care preferă un mediu umed. Își găsește adăpost în reziduuri vegetale, spărturi în stâncă sau în pâraie și mlaștini.

Dacă la eclozare sunt mici mormoloci, la maturitate ajung la lungimea de 10-20 cm. Coada lungă a salamandrelor este foarte folositoare pentru înot. Acest tip de amfibieni au vedere binoculară, adică văd obiectele cu un ochi, apoi cu celălalt.

Salamandrele sunt carnivore. Ele ies noaptea în căutare de insecte sau de larve ale altor vietăți (mormoloci, moluște) pe care le prind cu ușurință, bazându-se pe un văz și un miros bine dezvoltat.

Drăguțe la vedere, ele elimină totuși prin piele o toxină dăunătoare altor animale, în special ca metodă de apărare.

TRITONUL DE MUNTE (*Triturus alpestris*)

Tritonul este un amfibilian de dimensiuni medii (8-12 cm).

Corp înțesat, capul ceva mai lung decât lat. Degetele libere, scurte și turtite. Coada ascuțită terminal, cu câte o muchie inferioară și superioară, de lungime egală sau mai scurtă decât corpul. Cât stă în apă, pielea este netedă; pe uscat devine aspră pe partea dorsală.

Masculii, în timpul reproducerii au spate viu colorat, cenușiu sau albastru intens, violet sau pur-puriiu, fie uniform, fie cu marmorări întunecate. Pe laturile capului, gâtului și corpului au pete negre, rotunde, mici, pe fond alb-argintiu. Abdomenul este galben, șters, portocaliu sau roșu. După reproducere, spatele se întunecă spre negru-albăstrui; creasta dorsală abia evidentă; degetele inelate cu negru. Femelele, pe spate sunt cafenii sau cenușii-negricioase sau măslinii, nepătate sau cu zone marmorate mai întunecate. Marginea inferioară a cozii este roșu-portocaliu, cu pete rotunjite, negre. Pe uscat, spatele foarte întunecat, aproape negru. Tritonul de munte preferă apa mai mult decât celelalte specii de tritoni, rămânând în apă până toamna târziu. Iernează sub pietre, mușchi, sub rădăcina arborilor, dar de preferință între plante submerse din bălți mici. Preferă ape curate reci, oligotrofe, fără vegetație. Poate fi găsită și în ape lin curgătoare. Reproducerea prin aprilie.

Femela depune ouăle prin mai-iunie. În aceste condiții vitrege adulții se reproduc de obicei o dată la doi ani.

Tritonii nu suportă temperaturile ridicate, dar sunt foarte rezistenți la temperaturi scăzute. Longevitatea poate fi până la 15 ani. Deși nu este pe moment periclitată, specia este vulnerabilă. Apare de la 500 m altitudine și poate urca până la 2000 de metri. În sudul Europei a fost găsită până la 2500 m.

VIPERA COMUNĂ (*Vipera berus*)

În zonele libere de la marginea pădurii, sub adunături de pietre, bușteni tăiați, grohotiș cu vegetație sau zone mlaștinoase, puteți întâlni o specie de șarpe nu foarte prietenoasă. Vipera comună este recunoscută după culoarea brună cu desen brun închis pe spate la femele, iar la masculi după culoarea gri cu desen negru în zig-zag.

Are 60-70 cm lungime. Vârful cozii este portocaliu pe partea inferioară, iar pe cap are un V întors, colorat cu negru.

Vipera comună nu aude, dar simte vibrațiile, așa că, dacă vedeți un astfel de șarpe nu are rost să strigați. Mirosul și văzul sunt foarte bine dezvoltate, iar nuanța alb îi poate provoca neplăceri simțindu-se atacată.

Când stă la soare, vipera preferă să stea încovoiată. Poziția în forma literei "S" înseamnă că este în poziție de atac. Sfârșitul de august este perioada în care viperele dau naștere puilor. De fapt nu se poate vorbi de o naștere propriu-zisă, ouăle fiind purtate în corp de mamă până când puii eclozează; apoi sunt eliminați la exterior, dând astfel impresia de naștere. Nu manifestă un spirit matern prea bun (ba din contră, puii au tendința să fugă cât mai iute de la "sânul" mamei deoarece au șanse să devină ... mâncare pentru acestea).

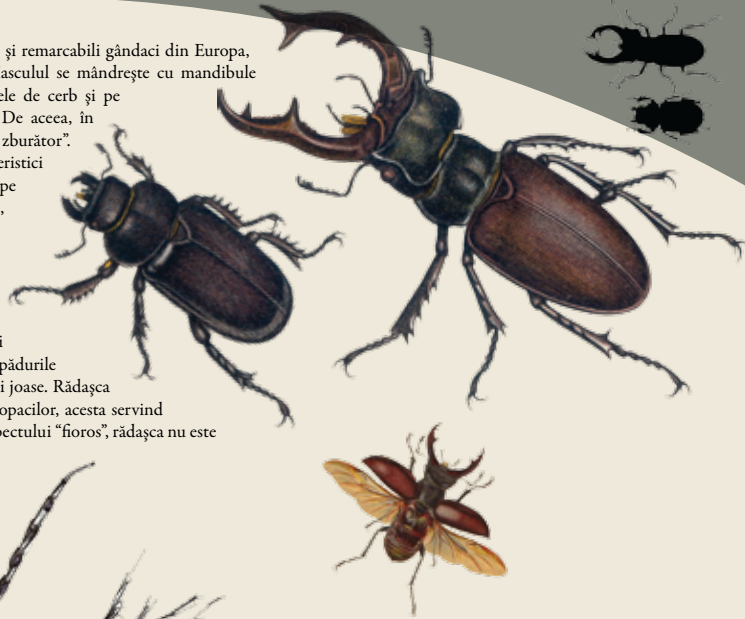
Fiind o posibilă primejdie pentru oameni, lucrul cel mai bun pe care îl putem face este să ne îndepărtăm ușor atunci când întâlnim o viperă comună.

RĂDAȘCA (*Lucanus cervus*)

Rădașca se numără printre cei mai mari și remarcabili gândaci din Europa, făcând parte din familia *Lucanidae*. Masculul se mândrește cu mandibule mari și roșcate care seamănă cu cornele de cerb și pe care le poate mișca precum un clește. De aceea, în unele zone, rădașca este numită "cerbul zburător".

Femela nu se bucură de aceleași caracteristici impunătoare, ea având doar un clește pe care îl folosește pentru a-și procura hrana, care e constituită în principal din seva fructelor. Rădașca poate zbura (destul de greu, e drept, din cauza corpului său greoi) ținând cornele îndreptate în sus. Are corpul alungit, masiv, negru cu luciu mat, iar lungimea corpului variază în limita 25-75 mm. Trăiește în pădurile de foioase, dar se găsește și în zonele mai joase. Rădașca își depune ouăle în lemnul putrezit al copacilor, acesta servind drept hrană viitoarelor larve. În ciuda aspectului "fioros", rădașca nu este deloc periculoasă pentru oameni.

CROITORUL MARE (*Cerambyx cerdo*)

Este un gândac de dimensiuni mari (23-55 mm), cu corpul negru. Partea apicală a elitrelor este roșiatică-cafenie. Antenele sunt lungi, de culoare neagră. Sculptura elitrelor prezintă rugozități puternice la bază și din ce în ce mai fine spre partea apicală. Abdomenul este lucios.

Croitorul trăiește în pădurile bătrâne de foioase. Specia se dezvoltă în lemnul fagului, nukului, frasinului. Femela depune ouăle câte 2-3 în crăpăturile sau rănile scoarței. După circa 14 zile apare larva, care inițial se hrănește cu scoarță, iar mai apoi pătrunde în lemn. Perioada de dezvoltare (de la ou până la adult) durează de regulă 3 ani, însă uneori se poate prelunge până la 5 ani. Adulții sunt nocturni și crepusculari. Ziua se ascund în coroanele arborilor, scorburii etc. Zborul este destul de greoi. Specia este amenințată cu dispariția și ocrotită de lege la nivel european.

(IUCN) VU

CROITORUL ALPIN (*Rosalia alpina*)

Este o insectă de dimensiuni mari, corpul acoperit cu peri fini și scurți de culoare cenușie-albăstrie, uneori aproape albastră. Antenele sunt lungi, de culoare albastră, cu mănunchiuri de peri lungi, negri, la fiecare articol. Elitrele prezintă fiecare câte trei pete negre. Se întâlnește în etajul fagului și al coniferelor. Perioada de dezvoltare (de la ou până la adult) durează circa 2-3 ani. Femela depune ouăle în crăpăturile sau rănile scoarței. Larvele se dezvoltă în lemnul fagilor bătrâni. Adulții sunt activi în zilele însorite și zboară în decursul perioadei iunie-septembrie. Este o specie ocrotită la nivel european.

Carabus intricatus

Este o specie cu corpul este alungit și relativ îngust, cu lungimea de 2,4-3,6 mm. Elitrele sunt puțin convexe, îngustate spre bază, au marginile late și ridicate, cu colorit albastru-violet metalizat. Sculptura elitrelor este variată. Picioarele sunt lungi și subțiri. Partea ventrală a corpului, antenele și picioarele sunt negre.

Se întâlnește atât în pădurile de foioase (mai ales în cele de fag), cât și în cele de conifere. Este o specie cu o singură generație pe an. Noua generație de adulți apare la sfârșitul verii - începutul toamnei. Iernează în stadiul de adult în sol, litieră, buturugile putrede etc. Adulții sunt activi din aprilie - mai până toamna. Ziua se adăpostesc sub scoarța trunchiurilor căzute la pământ, în litieră, sub buturugi. Atât adulții cât și larvele sunt prădători polifagi, consumând diferite specii de nevertebrate (mouște, râme, larve de insecte etc.) Este o specie vulnerabilă, care trebuie ocrotită.

(IUCN) NT

Carabus variolosus

Este o insectă cu corpul alungit, capul dezvoltat normal; antenele sunt subțiri și scurte. Elitrele, puternic convexe, au umerii proeminenți și prezintă o sculptură originală formată din rugozități puternice și gropițe adânci. Corpul este monocrom, negru. Lungimea corpului variază în limita 20-33 mm. Acest gândacel trăiește în diferite tipuri de păduri, preferând habitatele foarte umede; uneori poate fi întâlnit chiar în mediul acvatic (specie higrofilă). Populează diferite tipuri de păduri, preferând locurile mlăștinoase și umbrite; ziua se ascunde sub diferite adăposturi. Se reproduce în locuri foarte umede. Prădător polifag, consumă diferite specii de nevertebrate din sol și chiar acvatice (crustacee). Se întâlnește frecvent în regiunile muntoase până la 1700 m altitudine. Este o specie ocrotită de lege la nivel european.

(IUCN) CR

(IUCN) LC

400 Kg

(IUCN) CR

30 Kg

URSUL BRUN (*Ursus arctos*)

Ursul este cel mai mare mamifer din țara noastră, putând ajunge până la 2 metri lungime și aproape 500 kg greutate. Sunt animale solitare (deși, din când în când, un număr mare de exemplare se poate aduna în locuri unde hrana este abundentă și unde formează ierarhii sociale organizate pe vârstă și mărime), active în principal noaptea. Cele mai dezvoltate simțuri sunt auzul și mirosul. Culoarea acestor urși variază de la maro deschis la negru. Puii (de obicei gemeni, dar uneori până la 6), stau lângă mama lor încă un an de la naștere. Este un animal omnivor, care consumă o varietate mare de plante, fructe de pădure și nu numai (coboară uneori în grădinile din apropierea satelor pentru mere, pere), jir, ghindă; de asemenea, se poate hrăni cu cadavre, pești, insecte, miere; ocazional, ucide animale de curte sau de stăne. Chiar dacă nu sunt niște animale care hibernează, putând fi ușor treziți, urșii brunți preferă, în timpul iernii, să se adăpostească în locuri ferite, cum ar fi peșteri sau crevasse. Ursul este un animal plantigrad (care calcă pe toată talpa). Este un animal fidel locului său de trai. Poate trăi până la 35 ani.

LUPUL (*Canis lupus*)

Este un mamifer carnivor mare, cu lungimea corpului de 110-140 cm și greutatea 30-50 kg. Este asemănător unui câine; corp cu picioare mai lungi, gât mai scurt. Femela este mai mică la corp și mai suplă. Coada totdeauna atârnată. Culoarea variază cu anotimpul și latitudinea: de la cenușiu-închis până la galben-cenușiu, cu ușoare tente negricioase. În timpul verii culoarea tinde către galben-roșcat. Are dinți puternici, în deosebi caninii, cu care sfășie prada, și un gât puternic, muscular, care-i permite să se deplaseze cu o pradă grea. Este rezistent (poate parcurge într-o noapte și 40-50 de km, excepție făcând ambii părinți în perioada de creștere a puilor când parcurg 3-6 km), cu toate simțurile bine dezvoltate, cele mai dezvoltate fiind văzul și auzul. Urmele lupului se disting ușor, degetele picioarelor dinainte fiind mai apropiate decât la câine, de formă mai lunguiață și imprimate în linie dreaptă, în timp ce la câine sunt mai rotunjite și imprimate în zig-zag. Mersul obișnuit al lupului este în trap. Glasul caracteristic al lupului este un urlat ce se aude în nopțile de iarnă, când se cheamă între ei, adunându-se în haite, dar are până la 10 feluri diferite de strigăte. Lupul este monogam. Se împerechează în decembrie-februarie. După 2 luni, femela naște 4-8 (rar 12) pui. La naștere puii sunt surzi și orbi (10 - 14 zile), cei viguroși deschizându-și ochii la începutul acestei perioade, cei slabi la sfârșitul ei. Poate trăi 13-15 ani. Atacă de la cerb și cal până la capre, oi, câini, mistreți, iepuri. Dacă nu găsește ceva mai bun, poate mânca broaște, șoareci, gândaci și alte viețuitoare mai mici, chiar și hoituri. Poate supraviețui fără hrană o săptămână. Nu atacă oameni decât dacă este foarte infometat, și numai în perechi sau în haite. La nevoie poate să înoate, ca și câinele.

RĂSUL (*Lynx lynx*)

Este un animal carnivor puternic și agil ce poate depăși 1-1,5 m lungime și o greutate de 30 kg. Este, la momentul actual, cel mai mare felid din România, fiind răspândit în cele mai retrase masive muntoase.

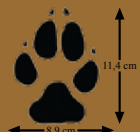
Pe partea dorsală a corpului blana este roșie-cenușie, amestecată cu alb; pe cap, gât, spate și flancuri blana prezintă pete care variază mult. Elementele care îl particularizează sunt: favoriții dispuși pe maxilarele superioare, vârful cozii negru și smocurile de peri negri de pe vârful urechilor (care au 4-5 cm).

Asemenea celorlalte felide, pășește fără zgomot, încet și prudent, aleargă repede și este capabil să execute salturi impresionante în lungime, ce depășesc de 10 - 15 ori lungimea propriului corp. Se cățără în copaci și se descurcă foarte bine și în apă. Râsul trăiește izolat și vânează pe timp de noapte. Este vestit pentru abilitatea cu care își capturează prada, pe care o urmărește din copac, năpustindu-se asupra ei, printr-un salt mare. Este un animal carnivor și iubitor de sânge, consumând la animalele vânată în primul rând organele cu masa sanguină semnificativă (inimă, ficat, plămâni). Nu este un animal de grup.

Râșii se împerechează în lunile martie - aprilie. Are un fel de cântec de împerechere, asemănător oarecum cu cel al pisicilor în călduri. După aproximativ 70 de zile femela naște 2 - 4 pui. Aceștia sunt orbi în primele două săptămâni de la naștere. Puii își însoțesc mama până la vârsta de doi ani, după care se despart de ea, pregătindu-se pentru prima împerechere.

VULPEA (*Vulpes vulpes*)

Este un mamifer cu o lungime a corpului de 100 cm și greutatea de 6-10 kg. Blana în general roșcată, dar prezintă variații individuale, cu picioarele și vârful urechilor negre. Vârful cozii este alb, rar negru. Urechile sunt mici, îndreptate în sus, botul ascuțit. Puii mici au blană bogată, cu păr lung, de culoare brună-închisă, uneori cenușie. Se deosebesc de puii altor canidae prin vârful alb al cozii, pata albă de pe piept și pe frunte. La vulpile ce se mișcă în teren, nu există posibilitatea de a se deosebi masculul de femelă. Longevitatea este de 10-12 ani. Glasul variază în funcție de diferitele acte din ciclul de viață anual. Mijlocul de comunicare al mamei cu puii este un mormăit; în perioada împerecherii se poate auzi un lătrat, pe care îl folosesc și puii rămași singuri; în caz de pericol sau atunci când se bat între ei, masculii scot un fel de mormăit; rănită sau incolțită, scoate un țipăt; puii flămânzi scâncesc. Simțurile cele mai dezvoltate sunt mirosul și auzul, urmează văzul, iar gustul și pipăitul au mai puțină importanță. Vulpea se deplasează în mod obișnuit la trap. Salturi face când se aruncă asupra prăzii și când este speriată. Spre deosebire de lup, vulpea nu este un animal sociabil. Simțul de familie se manifestă doar în timpul împerecherii și al creșterii puilor. Începând de toamna puii duc o viață individuală. Înnoată bine. Pe vreme bună stă în crânguri dese, prin tușuri sau prin lanuri de grâne. După hrană iese în amurg și noaptea (șoareci de câmp, iepuri sălbatici sau de casă, păsări de curte, insecte, melci, fructe și diferite semințe) dar în terenurile liniștite poate fi văzută și peste zi.

(IUCN) LC

40 Kg

(IUCN) LC

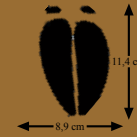
15 Kg

(IUCN) LC

40 Kg

(IUCN) LC

~175 Kg

CAPRA NEGRĂ (*Rupicapra rupicapra*)

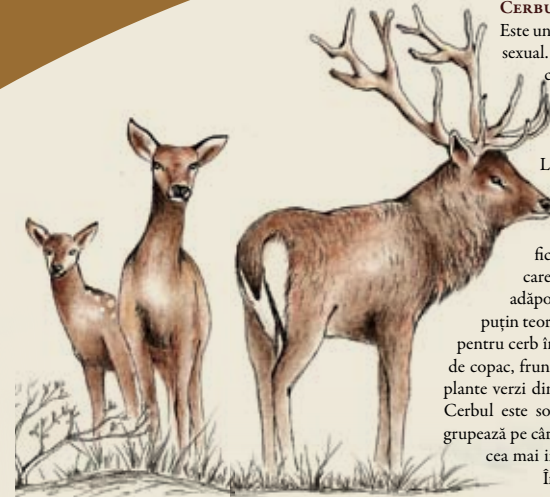
Deși numită „capra neagră”, culoarea blănii este brun-roșcată în perioada de vară și brun negricioasă în perioada de iarnă. Ieziile au culoare lai închisă decât adulții.

Ambele sexe poartă coarne caracteristice cu vârful orientat posterior și în jos. Coarnele sunt permanente și au creștere continuă. Culoarea coarnelor este neagră, rareori sură și sunt goale în jumătatea superioară. În general, coarnele de țap au o curbură mare, de circa 180°, sunt mai groase, pe când cele de capră sunt mai subțiri și mai apropiate de poziția paralelă, iar curbura este mai mică. Picioarele sunt lungi și puternice însă părul lung al corpului face ca ele să pară scurte și groase. Ochii sunt foarte mobili și dau un câmp vizual întins. Urechile sunt mobile, cu vârful ascuțit și, de cele mai multe ori, terminat cu un smoc de păr puțin mai lung. La origine, capra neagră era o specie care trăia la limita superioară a pădurii. Datorită extinderii activității antropice, capra neagră a fost obligată să părăsească zona nemorală, retrăgându-se în zonele stâncoase, greu accesibile omului. Aici își petrece timpul cea mai mare parte a anului, coborând pe perioada iernii în pădure, uneori până la mai altitudini mai mici de 1000m. Când la limita superioară a pădurii stratul de zăpadă este gros (70 - 80 cm), capra neagră urcă spre zonele mai înalte, stâncoase, unde zăpada este spulberată de vânt, iar pe suprafețele dezgolite găsește hrană. Este un animal diurn, fidel locului unde a crescut. Sociabilitatea la capra neagră este foarte pronunțată ducând de regulă viață de cârd. Mărimea cârdului poate fi de 10-20 de indivizi.

CERBUL (*Cervus elaphus*)

Este un mamifer ierbivor de culoare brună - roșcată cu un accentuat dimorfism sexual. Cerbii sunt mai mari decât ciutele și prezintă spre deosebire de acestea coarne caduce. Ca ordin de mărime masculii au greutatea cuprinsă între 180-300 kg, iar ciutele ajung doar la 80-150 kg. Masculii pierd coarnele la începutul fiecărei luni martie, fenomen care se întinde, funcție de vârsta și vigurozitatea fiecăruia dintre cerbi, chiar până în luna mai. Longevitatea cerbului este apreciată în libertate la cca 18-20 ani, dar rar ajung la aceasta vârstă. În perioada împerecherii masculul mugeste, boncănește sau boncăluiește. Speriat, are un brăhnit nazal, ca de altfel și femela. Cerbii au mirosul dezvoltat, auzul bun și văzul suficient de bun. Cerbul este perfect adăpostit în zonele cu păduri întinse, care cuprind porțiuni de poieni sau luminișuri cu izvoare ce oferă liniște, adăpost și surse de hrană. Este întâlnit și la câmpie destul de des, acoperind cel puțin teoretic întreg arealul dintre goul alpin și malul mării. Hrana este deficitară pentru cerb în perioada iernii. Iarna se compune din lujeri, muguri și uncori scoartă de copac, frunze verzi rămase sub zăpadă, diferite frunze și ierburi uscate, precum și plante verzi din terenurile cultivate agricole. Ghinda și jirul constituie hrana de bază. Cerbul este sociabil din toamnă până în primăvară, perioadă în care masculii se grupează pe cârduri conduse de un cerb tânăr, iar femelele în cârduri conduse de ciuta cea mai în vârstă. Doar cerbii foarte bătrâni sau foarte puternici trăiesc solitari. Între masculii se duc lupte aprige, pentru supremația cârdurilor de ciute.

CĂPRIORA (*Capreolus capreolus*)

Este un mamifer ierbivor de culoare roșie brună sau roșie-cărămizie, iar în timpul iernii cenușie-cu oglindă albă foarte distinctă. Longevitatea este apreciată la 12-15 ani. Țapul (de 20-30 kg) este ușor mai mare decât femela (18-25 kg). Primele coarne, sub formă de butoni sau sulițe scurte și fără rozetă, cresc pe cilindrii frontali până în lunile decembrie-ianuarie din primul an de viață. După căderea acestora, în ianuarie-februarie, crește cel de-al doilea rând de coarne, până în luna mai, când acestea au formă de sulițe sau de furci, cu rozete abia schițate. Ele cad la începutul toamnei. În timpul iernii căprioarii se strâng în cârduri (ciopoare) de până la 30 indivizi și chiar mai mulți, de ambele sexe. În afara acestei perioade, exceptând perioada de împerechere, țapii trăiesc izolați sau în preajma unei capre.

MISTREȚUL (*Sus scrofa*)

Este un mamifer de dimensiuni mari (2 m lungimea corpului și până la 300 kg). Corpul cu peri lungi, tari, adesea divizați la vârf; între ei se găsește "puf" mai mult sau mai puțin des, după anotimp. Culoarea, în general, neagră-cafenie; la cei tineri cenușie-cafenie, cu dungi galbene de fiecare parte a corpului. Pe coapse prezintă pete galbene. Masculii se deosebesc de femele prin prezența colților care sunt mai mari și cresc odată cu vârsta. Este o specie mai mult nocturnă, ieșind după hrană. În general omnivor, se hrănește cu jir, ghindă, rădăcini, rizomi, fructe. Își duce viața în pădure. Merge totdeauna în "ciurdă", 5-12 (20) indivizi. Femela naște o dată pe an 4-6 purci. Poate parcurge până la 40 km într-o noapte.

(IUCN) LC

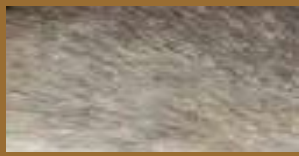
25 Kg

(IUCN) LR

~250 Kg

(IUCN) LC

150 g

PÂRȘUL MARE (*Glis glis*)

Animal aparținând Lumii Vechi, pârșul este foarte asemănător veverițelor, atât prin structura corpului, cât și prin comportament. Spatele este cenușiu, mai mult sau mai puțin întunecat, cu reflexe cafenii-întunecate și clar delimitat de albul abdomenului. Laturile sunt sure-cafenii deschis, iar abdomenul și partea internă a picioarelor - albe cu reflexe argintii. Bărbia, obrații și gâtul sunt albe. Mustățile sunt negre. Lungimea corpului poate ajunge la 20 cm, dintre care coada măsoară până la 13 cm, iar greutatea este de maxim 150 g.

Preferă regiunile deluroase și muntoase, în special cele prevăzute cu păduri. Iarna și-o petrece în gropi subterane, iar în restul anotimpurilor își face culcușul în scorburile copacilor sau în crăpăturile stâncilor. Este singura specie de rozătoare din lume care hibernează. Înainte de a intra în hibernare - care poate dura mai mult de 6 luni, în unele cazuri - pârșul își asigură necesarul de hrană, îndopându-se până la refuz. Apoi se îmbracă într-un cocon vegetal pe care și-l confecționează din frunze, crenguțe și iarbă.

Este un animal nocturn, ziua stând ascuns, iar noaptea ieșind să-și caute hrană.

VEVERIȚA (*Sciurus vulgaris*)

Plimbându-vă prin pădure veți observa cu siguranță o siluetă suplă și alungită, care nu depășește mai mult de 250-400 g. Făcând parte din familia *Sciuridae*, veverița (*Sciurus vulgaris*) mai este denumită "acrobat al lumii animalelor". Uimește cu sărituri și viteze cu care aleargă pe crengile copacilor. Are lungimea corpului de 30-40 cm din care, coada sa stufoasă în forma literei "S" reprezintă 20 cm. Culoarea blănii diferă foarte mult, de la roșu - cărămiziu până la brun - cenușiu - închis, iar pe abdomen blana este albă. Urechile sunt mari și ascuțite, membrele anterioare au câte 4 degete, iar cele posterioare 5 degete prevăzute cu unghii ascuțite și puternice, fapt ce ajută veverița în continua sa călătorie prin păduri. Se hrănește cu semințe, alune, fructe de pădure, conuri de pin și brad. Poate manca ciuperci otrăvitoare fără a se intoxica. Are obiceiul de a aduna provizii pentru iarnă, pe care le depozitează în diferite locuri.

De cele mai multe ori, veverița este un animal singuratic, alăturându-se altora doar în perioada de împerechere care durează din ianuarie până în luna iulie, când o femelă naște 3-6 pui lipsiți de vedere timp de o lună.

Pe perioada iernii, veverița nu hibernează, dar poate sta mai multe zile la adăpost pentru a-și păstra căldura corpului. Așa că îl puteți observa pe micuțul jucăuș tot anul!

(IUCN) LC

0,5 Kg

(IUCN) LC

10 Kg

BURSUCUL / VIEZURELE (*Meles meles*)

La marginea pădurilor, își construiește "locuința" bursucul. Cu ajutorul membrilor anterioare puternice, bursucul sapă galerii impresionante, cu lungimea de 7-8 m, cu 4-8 ieșiri și împărțite în mai multe compartimente. Fiind un animal curat, galeriile sale sunt pândite de șireata vulpe, care așteaptă să fure locuința. Dacă este deranjat, bursucul se mută în altă parte. Este negru cu dungi albe pe toată lungimea corpului. Are botul alungit, gât scurt, dar puternic, iar lungimea sa ajunge până la 80 cm. Bursucul își petrece ziua sub pământ săpând galerii întregi, iar noaptea iese la suprafață pentru a se hrăni. Consumă rădăcini, semințe, struguri și în special porumb pe care îl aduce în vizuină în cantități foarte mari (50 kg). Iarna intră în somn de iarnă, ieșind din când în când, în zilele frumoase, pentru a bea apă. Naște o dată pe an 3-5 pui fără vedere timp de 9 zile, după care încep treptat să învețe supraviețuirea prin galeriile subterane.

(IUCN) LC

FLUTURAȘUL DE STÂNCĂ (*Tichodroma muraria*)

Dintre păsări, fluturașul de stâncă - poate una dintre cele mai frumoase din România - se întâlnește în zona cheilor (Cheile Costești, Cheile Bistriței, Cheile Cheii).

Este o pasăre de dimensiuni mici (14-16 mm), care se poate observa zburând pe pereții stâncoși înalți pe care se așează coborând prin mișcări ale aripilor, asemănătoare unui fluture. Caracteristic este ciocul subțire, lung și ușor curbat în jos. Gușa și gâtul sunt negricioase, iar abdomenul cenușiu. Aripile au câteva zone roșii vizibile atunci când desface aripile pe stânci. Se hrănește cu semințe și insecte.

BUFNIȚA (*Bubo bubo*)

Cu siguranța știți o poveste despre pasărea care aduce ghinion. Neadevărat însă, căci de fapt, bufnița, sau buha, este o uimitoare pasare răpitoare de noapte cu dimensiuni de 15-60 cm. Lungimea aripilor desfăcute este de până la 120 cm, iar membrele îi sunt scurte și ghearele puternice, adevărate ajutoare la vânătoare și la cățărare. Ochii rotunzi, mari, de culoare roșie-portocalie, se pot observa cu ușurință în apropierea copacilor, în scorburi și în regiunile stâncoase. Corpul său are culoarea maro, cu dungi negre, albe sau galbene. Bufnița trăiește singură, preferând să vâneze noaptea, îndepărtându-se de cuib uneori chiar până la 15 km. Se hrănește în special cu rozătoare: șoareci, șobolani, iepuri, dar și cu insecte. Pe an, "regina legendelor" consumă 10.000 șoareci.

(IUCN) LC

(IUCN) LC

ACVILA ȚIPĂTOARE MICĂ (*Aquila pomarina*)

Acvila țipătoare mică este o pasăre răpitoare de zi, cu dimensiuni medii (60 cm lungime și 150 cm anvergura aripilor). Zborul este ușor de recunoscut prin bătăile ample de aripi și rotirile frecvente ce nu „desenează” curbe regulate ci sacadate și „rupte”. Penajul este uniform brun cu câteva pete mai albicioase pe aripi, ventral și dorsal. Se hrănește cu păsări și mamifere mici.

COCOȘUL DE MUNTE (*Tetrao urogallus*)

Este o pasăre cu o lunginime totală a corpului de 108 cm și 5 kg greutate. Are culoare închisă și pare negru, privit de la distanță. De jur împrejurul ochilor are pielea de culoare roșu aprins.

Ciocul este asemănător cu al păsărilor de pradă.

Coadă desfăcută are formă de evantai și este compusă din 16-18 pene mari, dublate pe dedesubt. Sunetele cocoșului de munte pot fi auzite în perioada împerecherii. Cântecul are 3 părți: tocat, tociat și ciripit. Simțurile cele mai dezvoltate sunt văzul și auzul. Cocoșul de munte preferă pădurile de rășinoase pure și limita de jos a golului alpin, dar este întâlnit și la limita superioară a pădurilor de amestec din tot lanțul muntos. Fauna nevertebrată din aceste păduri completează hrana vegetală a cocoșului de munte. Cel mai mult este afectat de prezența omului.

Pasăre poligamă, după bătaie si împerechere cocoșii se cufundă în umbra tufărișurilor și a cetinilor de brad. Toată grija cuibăritului și a creșterii puilor revine în exclusivitate găinii. Ea își construiește un cuib rudimentar pe sol, într-o adăncitură în locuri bine ascunse. Îl căptușește cu frunze și fire de iarbă uscată, pe care le folosește și la acoperirea ouălor când părăsește cuibarul.

(IUCN) LC

FLORA - INFORMAȚII GENERALE

Vei găsi pe potecile din Buila-Vânturarița foarte multe plante interesante. Dacă ar fi să povestim doar despre curechii de munte (*Ligularia sibirica*) – o minunată floare galbenă, ce dăinuie din era glaciară, și pe care o poți întâlni mai ales în lunci sau zonele de pădure și pajiște mlăștinoase – și tot ar fi de-ajuns !

Dar în pădurile sălbatice ale Builei mai poți afla și celebra roză de Cozia, unicat al Vâlcii (*Rosa coziae*) ca și crinul de pădure (*Lilium martagon*) – floare rară, ocrotită de lege. Sau minunatele orhidee – se găsesc în masiv nu mai puțin de 28 specii, din totalul de 58 ce cresc în țară! Veți găsi pe traseul Ranger Junior o sumedenie de orhidee printre care și stupinița (*Platanthera bifolia*), poroinicul (*Dactylorhiza maculata*) și *Epipactis helleborine*. Orhideele sunt cel mai amenințat grup de plante la nivel mondial fiind sensibile la orice modificare a mediului, putând fi numite „barometrele” stării de sănătate a zonei.

Așteaptă însă până vei ajunge sus, desupra pădurilor, în împărăția pășunilor alpine și a stâncăriilor, acolo unde găsești de primăvara până toamna cele mai rare și fragile flori de munte. Să-ncepem cu bulbucul de munte (*Trollius europaeus*), pe care-l poți asemăna unui trandafir galben. Pe stâncării, o inflorescență de culoare roșu-aprins îți va atrage atenția: este pema (*Centaurea atropurpurea*). Alături de ea mai poți vedea ghințura galbenă (*Gentiana lutea*), deși tot mai rară datorită recoltării sale ca plantă medicinală. În locurile mai umede și pe stâncării apare angelica (*Angelica archangelica*) – floare alb-verzuie, tot medicinală și la fel de vulnerabilă. Tot în pășunea alpină aflăm și câțiva mici arbuști : argințica (*Dryas octopetala*), cu tulpina culcată la pământ și flori mari de culoare albă, sau iedera albă (*Daphne blagayana*) – al cărei miros plăcut de vanilie nu-l vei uita. Crinul de munte (*Lilium jankae*), un frate al celui de pădure, te va încanta prin culorile lui. Simbolul creștelor rămâne însă floarea-reginei (*Leontopodium alpinum*) – ocrotită de lege din 1931, și care, așa cum i-o arată și numele, este cu adevărat regina florilor alpine.

ȘTIAȚI CĂ...?

Armata elvețiană folosea pentru tresele ofițerilor superiori flori de colț în loc de stele?

Trupele de vânători de munte din Germania și Austria folosesc floarea de colț ca însemn și tot aceste țări au folosit-o ca distincție pentru decorarea soldaților în timpul celor 2 războaie mondiale?

Ligularia sibirica (Curechi de munte, Gălbenele)

Este o specie din familia *Asteraceae*, ordinul *Asterales*. Are o tulpină înaltă (ajunge la 120 cm), frunze mari în formă triunghiulară, cu vârful rotunjit. Este o plantă perenă, iubitoare de locuri umede. În trecut, în Europa era întâlnită în majoritatea pajiștilor, dar a înregistrat o scădere bruscă în ultimele decenii și a dispărut din multe locuri datorită desecării zonelor umede pentru agricultură și a competiției cu alte plante care i-au invadat habitatul natural.

În Parcul Național Buila-Vânturarița poate fi întâlnită doar pe câteva suprafețe restrânse, iar pe traseul Ranger Junior doar într-un singur loc. Florile galbene sunt grupate într-o inflorescență în formă de spic. Este un relict glaciar, supraviețuind ultimei glaciațiuni. *Ligularia sibirica* este protejată de lege la nivel european.

Epipactis helleborine

Este o specie de orhidee din genul *Epipactis* destul de frecvent întâlnită în zonele păduroase.

Numele ei provine de la grecescul „helleborus”, care s-ar putea traduce „plante otrăvitoare care vindecă nebunia”. Această orhidee înfloarește de obicei în ultima parte a verii. Are o tulpină înaltă, cu inflorescență în formă de spic, bogată în flori mici, culorile variind de la verde la purpuriu. Rizomul este scurt și gros iar tulpina are mai multe frunze verzi ovale. Când sunt condiții neprielnice dezvoltării, specia nu mai produce tulpină și flori chiar ani în șir, hrănindu-se cu ajutorul rizomului direct din sol.

Platanthera bifolia (Stupiniță)

Este o specie de orhidee din genul *Platanthera*, deși multă vreme i-a fost atribuită genului *Orchis*. Poate fi găsită în toată Europa.

Numele de „platanthera” vine din greacă însemnând „antene mari” iar „bifolia” înseamnă „două frunze”. Frunzele sunt mici și late, prezintă o inflorescență în formă de spic, cu cca 25 de floricele albe cu vârful verde deschis. Sepala de sus și petalele de jos dau o formă triunghiulară florilor. Se poate găsi în mai multe habitate: pajiști, păduri de munte, păduri de dealuri și în zone mlăștinoase.

Dactylorhiza maculata (Poroinic)

Această orhidee face parte din familia *Orchidaceae*.

În Europa toate speciile de orhidee sălbatice sunt în pericol de dispariție datorită pierderii habitatului și sunt declarate specii protejate. Cum o recunoaștem? Are o tulpină înaltă de 15-65 cm, frunzele sunt verzi închise cu numeroase pete brune iar florile sunt roșii sau roze-purpuriu și ornamentate cu pete și linii purpurii-violet dispuse simetric. Ca toate orhideele și aceasta are doi tuberculi: din unul pleacă tulpina actuală, din celălalt se va dezvolta tulpina în anul următor. O întâlnim pe soluri umede, prin pajiști, tufărișuri, margini de pădure, păduri rărite, fânețe, în jurul izvoarelor, până în etajul molidului.

ECOSISTEMELE DIN PARCUL NAȚIONAL BUILA-VÂNTURARIȚA

Organismele vii dintr-un teritoriu formează o biocenoză.

Factorii ce condiționează existența vieții (lumină, temperatură, aer, sol, apă, relief etc) reprezintă biotopul.

Biotopul împreună cu biocenoza ce-l populează formează un ecosistem.

Între diferitele specii de organisme se stabilesc relații de transport, relații topice (când mai multe animale conviețuiesc), relații fabricice (când un animal folosește părți din corpul altor organisme drept adăpost) și relații trofice.

ORGANISMELE VII POT FI :

- Producători - plantele, prin fotosinteză transformă substanțele anorganice în substanțe organice;
- Consumatori de ordinul I - animale erbivore; ex: șoarecele, căprioara, capra neagră;
- Consumatori de ordinul II - animale carnivore, se hrănesc cu consumatorii de ordinul I;
Ex: broaștele, gărgărița, vulpea, lupul, etc.
- Consumatori de ordinul III - animale carnivore, se hrănesc cu consumatorii de ordinul II;
Ex: păsările răpitoare.
- Descompunători - bacteriile și ciupercile, care descompun organismele moarte.

Vietățile se hrănesc deci unele cu altele, formând un lanț – numit lanțul trofic:

Producători → Consumatori de ordinul I → Consumatori de ordinul II → Consumatori de ordinul III → Descompunători. Exemple: frunzele arborilor → omidă → pițigoii → acvila țipătoare; plante → insecte → broaște → bufniță

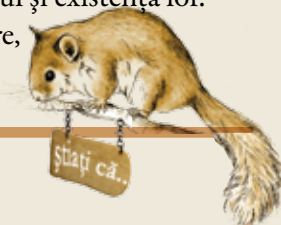
Intervenția omului în lanțurile trofice pune în pericol echilibrul și existența lor.

Dacă numărul de indivizi al unei specii scade sau specia dispare, sunt influențate și alte specii.

STIAȚI CĂ...?

Furnicile și albinele se numesc insecte sociale. Folosind unele substanțe secretate ele își organizează colonia, de la depistarea și procurarea hranei, până la apărare, ocuparea a altor colonii și luarea de ostateci pe care îi transformă în sclavi.

Caprimulgul aduce hrană puilor de 380 ori pe zi ?

ECOSISTEMUL PĂDURII DE AMESTEC

Se întâlnește la trecerea din etajul fagului în cel al coniferelor.

DEOSEBIRI ÎNTRE CONIFERE ȘI FOIOASE:

- frunzele coniferelor au limbul în formă de ac, iar cele ale foioaselor au limbul mult mai lat;
- frunzele coniferelor sunt verzi tot timpul anului, sunt persistente, în timp ce frunzele foioaselor cad toamna;
- coniferele nu au sămânța învelită în fruct.

ECOSISTEMUL PĂDURII DE FAG

Pădurea de fag are cea mai mare răspândire în masivul Buila-Vânturarița. Aceste păduri se întind de la 700m altitudine până la 1200m. În unele zone întâlnim pădurea de fag până în zona subalpină, lipsind pădurile de conifere (muntele Arnota, Muntele Cacova, Muntele Piatra). Fagul este specia predominantă întâlnită aici. El este un arbore înalt de 35 de metri, cu scoarța netedă-albicioasă. Frunzele sunt ovale, pe margini cu peri fini. Florile sunt unisexuate. Fructul se numește jir, este învelit într-o capsulă țepoasă și conține ulei. Jirul servește drept hrană animalelor din pădure (mistreț). Printre frunzele de fag pătrunde lumină suficientă, permițând astfel dezvoltarea afinului dar și a unui strat ierbos format din floarea paștelui, spânz, ghiocei, brebenei, limba cerbului, plămânărica. Dintre animale, aici întâlnim moluște, viermi, insecte, broasca roșie de munte, gușterul, pițigoii, gaița, caprimulgul, ciocănitoarea, uliul, acvila țipătoare, sticletele, pisica sălbatică, râsul, cerbul, mistrețul, jderul, lupul, șoarecele de pădure.

ȘTIAȚI CĂ :

Un fag de 25 de metri înălțime produce ziua, într-o oră, 1,7 kg oxigen, cantitate necesară unui om 3 zile.

Pe un hectar de pădure trăiesc 1500-4000 de insecte, 500-1000 de șoareci; pe 10 hectare 10 pițigoii, pe 1000 hectare un lup, un râs.

ECOSISTEMUL PAJIȘTII SUBALPINE

Este situat deasupra etajului molidișurilor. Datorită condițiilor climatice aspre concretizate prin temperaturi scăzute, vânturi puternice, vegetația este reprezentată în general de specii de plante reduse ca dimensiuni. Aici întâlnim arbuști ca jneapănul, cetina de negi (în Cheile Folea și Cheile Costești), ienupărul (pe culmile înalte ale munților Piatra și Vânturarița), ștevioara, argințica, afinul, iedera albă.

Vegetația ierboasă e reprezentată de graminee (păiuș, firuță, coada vulpii), toporași, gențiane, ciuboțica cucului, căldărușă, vulturică, steregoaie, bulbuci de munte. Pe stâncării crește floarea-reginei. Dintre animale, aici trăiesc insecte, reptile, acvila țipătoare, capra neagră.

ECOSISTEMUL DE RÂU

Pe suprafața Parcului Național se găsesc 5 râuri: Bistrița, Costești, Olănești, Cheia, Otăsău. Biotopul râurilor se caracterizează prin viteza mare de curgere a apei, apa este bine oxigenată, curată, transparentă și foarte rece. Fundul albiei râului este format din pietre. Dintre plante, în apele rece de munte întâlnim alge, mușchi de apă.

Aici trăiesc insecte, crustacei, pești (păstrăv, clean, moioagă, zglăvoc, boiștean).

Animalele mici care populează aceste ape au de regulă organe de fixare, pentru a nu fi purtate de curentul de apă.

ȘTIAȚI CĂ:

Suprafețele de pădure în România s-au modificat mult. Astfel, în perioada medievală ele ocupau 70-75% din suprafața țării, la începutul secolului al XIX-lea 36-38%, iar după 1970 doar 27%.

ECOSISTEMUL PĂDURII DE CONIFERE

În Buila-Vânturarița întâlnim de regulă păduri de molid. Rareori avem pălcuri de molid în amestec cu brad. Cantitatea de precipitații de aici este mai mare decât în zona fagului. Pădurile de conifere sunt mai răcoroase și mai întunecoase decât cele de fag. Astfel, stratul ierbos este mai slab dezvoltat (unele ferigi, aliorul, ciocul berzei, măcrișul iepurelui). În afară de molid și brad, mai întâlnim pin, zadă (larice), tisă, arbuști (cununița, afinul, tulichina).

Pinul este un conifer înalt de până la 40m, cu frunzele aciculare lungi, grupate câte două pe o ramurică foarte scurtă.

Zada are frunzele aciculare scurte, de 1-3 cm, așezate câte 3-5 în mănunchiuri; au culoare verde deschis și sunt căzătoare.

Dintre animalele întâlnite aici enumerăm: insecte, păianjeni, broaște, salamandre, vipere, șopârle, pițigoii de multe, mierle, cinteze, corbe, ciocănitore, cocoși de munte, urși, lupi.

ȘTIAȚI CĂ :

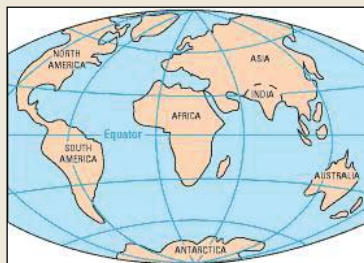
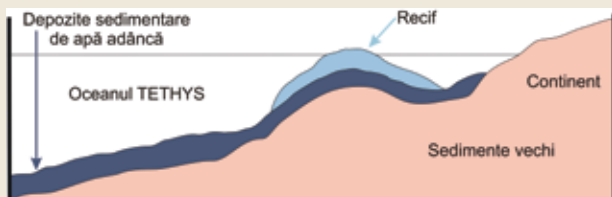
Pinul este una dintre cele mai bine adaptate plante la frig, el putând rezista la temperaturi de -40°C .

GEOLOGIA PARCULUI NAȚIONAL BUILA-VÂNTURARIȚA

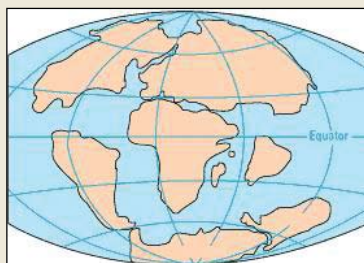
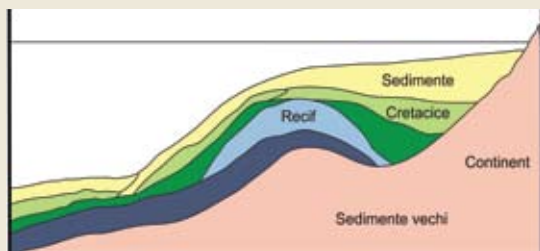
JURASIC

Calcarele din care este constituită creasta s-au format în Jurasic, acum 145-165 milioane de ani. În acea perioadă cu climă caldă, în care uscatul era dominat de dinozauri și păduri de gimnosperme, când apar păsările și primele mamifere, a început formarea depozitelor sedimentare calcaroase, într-un bazin marginal de la marginea Oceanului Tethys. Acest bazin, format ca urmare a ridicării nivelului mării și inundarea regiunilor de coastă, era un bazin cu ape puțin adânci și calde, care au permis instalarea recifilor de corali cu o bogată floră și faună marină: alge, corali, gasteropode, bivalve, foraminifere, pești osoși, ihtiozauri și plesiosauri. Resturile scheletelor acestora, prin bioconstrucție și bioacumulare au format stratele sedimentare calcaroase. Acestea se pot găsi astăzi fosilizate în anumite puncte din masiv. În Jurasic începe formarea Oceanului Atlantic și a Americii și Eurasiei, prin fragmentarea Supercontinentului Pangeea și restrângerea Oceanului Tethys.

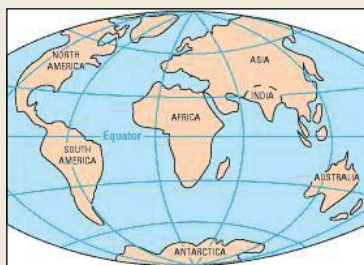
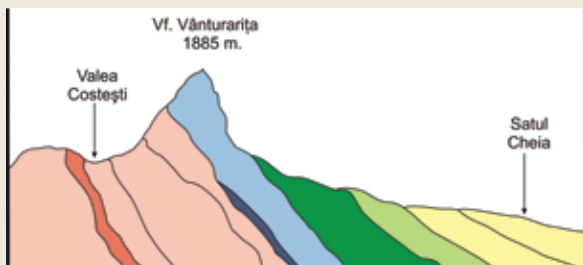
CRETACIC

În Cretacic, perioada cuprinsă între 145 și 65 milioane de ani, apar plantele cu flori, dinozaurii au continuat să domine uscatul, iar mamiferele se diversifică. Africa se desparte de America de Sud și lărgeste Oceanul Atlantic. Sedimentarea continuă, însă sub altă formă, prin ridicări și coborâri repetate ale nivelului mării, calcarele jurasice fiind acoperite de către sedimente (pietriș, nisip, măr) aduse de pe continent, sedimentare care continuă și în era Terțiară. Acestea au format ulterior actualele strate de conglomerate, gresii, argile și marne.

PREZENT

În această eră, după marea extincție de acum 65 milioane de ani, ce a dus la dispariția dinozaurilor, amoniților, belemnțiilor și a altor specii, viața se diversifică din nou prin cucerirea uscatului și mării de către plantele cu flori, mamifere, păsări, pești. Nivelul mării a cunoscut mai multe fluctuații, care se regăsesc în sedimentele depuse. Continentele capătă forma cunoscută actuală și se formează lanțurile muntoase actuale (Himalaya, Alpi, Anzi, Carpați), mișcările tectonice și activitatea vulcanică, apoi eroziunea aducându-i la forma cunoscută astăzi. Prin formarea acestor munți sedimentele depuse, formate și consolidate în fostele bazine marine au fost ridicate, modificate și deplasate până în locul unde se găsesc acum.

REGULILE DE VIZITARE ALE UNUI PARC NAȚIONAL

Parcați mașinile în locurile special amenajate.

Camparea este permisă numai în locurile special amenajate.

Nu adunați plante și nu rupeți ramuri de copaci.

Mergeți numai pe trasee turistice marcate;

Evitați poluarea fonică. Protejați animalele sălbatice;

Luați cu voi doar amintiri și imagini.

Nu aruncați deșeurile!

Transportați-vă gunoiul în locurile special amenajate.

Țineți câinii sub control.

Ciclismul este limitat la drumuri locale și trasee marcate special.

Este strict interzisă circulația cu motociclete în Parc!

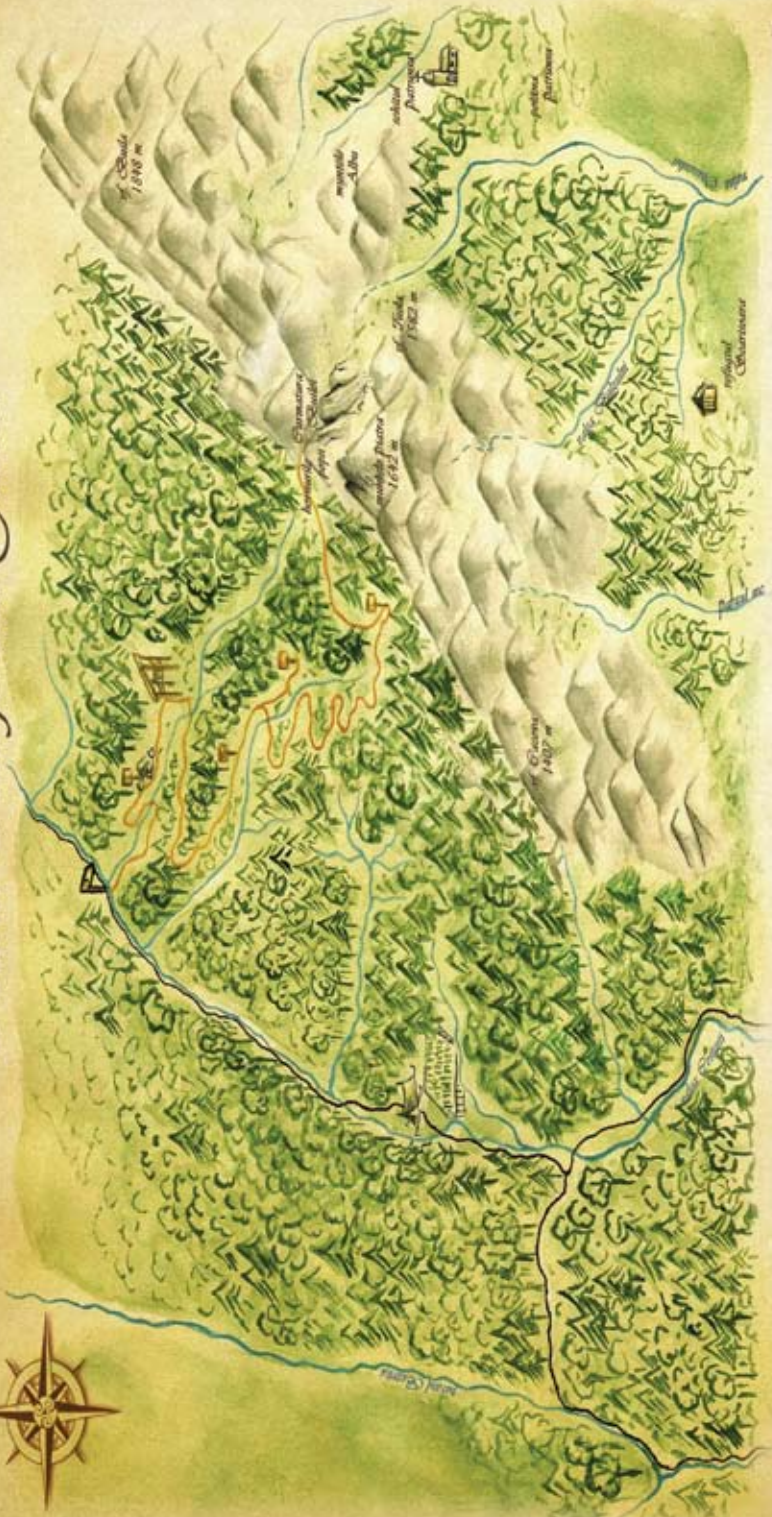
Turismul ecvestru este permis în Parc!

Este interzisă circulația ATV-urilor în Parc!

Carta Rangerului Junior

legenda

	traseul Rangerului Junior		pădure de amestec (fag și moliz)		curs de apă permanent		baza de campare Ranger Junior
	culme montană		peșteri		curs de apă temporar / izvar		refugiul montan

